

NGHIÊN CỨU TRAO ĐỔI:

Giải pháp nâng cao chất lượng công tác kiểm tra, xử lý văn bản quy phạm pháp luật trên địa bàn tỉnh Quảng Bình

Ngọc Thúy

Thực hiện Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật và Nghị định số 34/2016/NĐ-CP ngày 14/5/2016 của Chính phủ quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật, theo đó nhiệm vụ kiểm tra văn bản được xem là hoạt động “hậu kiểm” sau khi các văn bản quy phạm pháp luật được ký ban hành hoặc khi nhận được yêu cầu, kiến nghị của cơ quan, tổ chức, cá nhân, nhằm đảm bảo các văn bản được ban hành hợp hiến, hợp pháp và thống nhất, hạn chế những quy định trái pháp luật, mâu thuẫn, chồng chéo, góp phần nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý xã hội của Nhà nước.

Công tác kiểm tra văn bản là một nhiệm vụ hết sức quan trọng, tạo cơ sở thống nhất về cơ chế, chính sách, góp phần củng cố, hoàn thiện hệ thống pháp luật, đáp ứng kịp thời yêu cầu quản lý nhà nước, tạo môi trường và hành lang pháp lý ổn định, thuận lợi cho sự phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội tại địa phương. Tuy nhiên, trong thời gian qua, vẫn còn tình trạng văn bản quy phạm pháp luật do cơ quan có thẩm quyền của cấp huyện, cấp xã ban hành có nội dung chưa phù hợp với quy định pháp luật. Việc tự kiểm tra, xử lý văn bản quy phạm pháp luật ở cấp huyện, cấp xã còn chưa triệt để, thiếu chủ động.

Để khắc phục những tồn tại, hạn chế và nâng cao hơn chất lượng công tác kiểm tra, xử lý văn bản quy phạm pháp luật, tôi mạnh dạn đề xuất áp dụng một số giải pháp sau:

Thứ nhất, cần tăng cường hơn nữa sự chỉ đạo của các cấp, ngành trong công tác kiểm tra, xử lý văn bản, đồng thời cần thường xuyên quán triệt, nâng cao nhận thức về vai trò của công tác kiểm tra, xử lý văn bản là một bộ phận quan trọng, thiết yếu của công tác xây dựng, ban hành và tổ chức thi hành văn bản quy phạm pháp luật. Trong điều kiện địa phương còn thiếu biên chế và kinh phí, sự quan tâm, chỉ đạo sát sao của thủ trưởng các cấp, ngành đóng vai trò vô cùng quan trọng để định hướng cho công tác này được thực hiện một cách có hiệu quả, không còn mang tính hình thức mà có tính khả thi cao. Đặc biệt, cơ quan Tư pháp các cấp cần phát huy vai trò tham mưu, giúp cơ quan, người có thẩm quyền trong việc kiểm tra văn bản. Đối với các cơ quan được giao nhiệm vụ chủ trì soạn thảo văn bản quy

phạm pháp luật có dấu hiệu trái pháp luật cần phải thực sự chủ động, kịp thời tham mưu xử lý khi có thông báo của cơ quan có thẩm quyền hoặc đề xuất, kiến nghị của tổ chức, cá nhân. Như vậy mới nâng cao hiệu quả công tác kiểm tra, xử lý văn bản đảm bảo chất lượng, kịp thời theo quy định của pháp luật.

Thứ hai, các sở, ngành, địa phương cần chủ động kịp thời xử lý những văn bản có dấu hiệu trái pháp luật đã được cơ quan có thẩm quyền thông báo hoặc những văn bản khi thi hành phát sinh vướng mắc, bất cập. Thực tiễn cho thấy những văn bản có dấu hiệu trái pháp luật nếu không được xử lý ngay sẽ ảnh hưởng đến quyền, lợi ích hợp pháp của tổ chức, cá nhân và trật tự quản lý xã hội, đồng thời, những hậu quả để lại sẽ rất khó khắc phục. Do đó, các cơ quan khi nhận được thông báo hoặc tin báo về văn bản quy phạm pháp luật do mình ban hành hoặc tham mưu ban hành thuộc lĩnh vực quản lý nhà nước của cơ quan mình thì phải có biện pháp để xử lý ngay. Trong trường hợp này, để đảm bảo tính kịp thời, ngăn chặn những hậu quả của văn bản trái pháp luật gây ra, cơ quan có thẩm quyền có thể áp dụng hình thức ngưng hiệu lực của văn bản quy phạm pháp luật để giải quyết các vấn đề có liên quan đến nội dung trái pháp luật. Sau đó, tự mình hoặc tham mưu cơ quan có thẩm quyền quyết định xử lý.

Thứ ba, cần chú trọng hơn nữa công tác tập huấn nghiệp vụ về kiểm tra, xử lý văn bản quy phạm pháp luật cho những người làm công tác này ở cấp huyện, cấp xã và những người phụ trách tham mưu công tác xây dựng, xử lý văn bản quy phạm pháp luật của các Sở, ban, ngành. Hiện nay, mặc dù trình độ chuyên môn, nghiệp vụ của những người làm công tác tư pháp ở cấp huyện, cấp xã và những người làm công tác pháp chế ở các sở, ban, ngành đã được nâng cao nhưng trong công tác kiểm tra, xử lý văn bản vẫn chưa thực sự đi vào chiều sâu, nhiều công chức thực hiện còn chưa hiểu rõ quy trình nghiệp vụ, đặc biệt là khi áp dụng các hình thức xử lý văn bản có dấu hiệu trái pháp luật còn lúng túng, do đó trong quá trình thực hiện nhiệm vụ này còn gặp nhiều khó khăn. Từ những bất cập nêu trên, thiết nghĩ cần phải chú trọng công tác tập huấn, hướng dẫn nghiệp vụ kiểm tra, xử lý văn bản quy phạm pháp luật cho những đối tượng thực hiện nhiệm vụ này ở địa phương để nâng cao hơn nữa chất lượng, hiệu quả của công tác này trong thời gian tới.

Thứ tư, cần thực hiện tốt công tác phối hợp, bảo đảm gắn kết chặt chẽ công tác kiểm tra văn bản với công tác soạn thảo, thẩm định văn bản, kiểm soát thủ tục hành chính và theo dõi thi hành pháp luật, hình thành cơ chế

đồng bộ trong việc theo dõi, phát hiện, xử lý văn bản trái pháp luật, góp phần tăng cường năng lực phản ứng chính sách, nhất là những tình huống văn bản sai có tác động tiêu cực về kinh tế - xã hội trên địa bàn tỉnh.

Thứ năm, cần tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin, xây dựng và đưa vào sử dụng hiệu quả Phần mềm hỗ trợ kiểm tra, xử lý văn bản; khai thác hiệu quả tiện ích của Cơ sở dữ liệu quốc gia về pháp luật, Công báo điện tử để cập nhật và thực hiện kiểm tra kịp thời các văn bản thuộc thẩm quyền, trách nhiệm được giao.

Thứ sáu, thiết nghĩ cần phải quy định cụ thể chế tài xử lý đối với cơ quan, người có thẩm quyền ban hành văn bản có dấu hiệu trái pháp luật để nâng cao ý thức trách nhiệm của cơ quan, người có thẩm quyền khi ban hành văn bản quy phạm pháp luật. Đồng thời, cũng phải có cơ chế xử lý trách nhiệm đối với các cơ quan không thực hiện hoặc chậm thực hiện xử lý văn bản có dấu hiệu trái pháp luật. Như vậy sẽ gắn trách nhiệm cho các cơ quan, người có thẩm quyền trong thực hiện nhiệm vụ, qua đó sẽ cải thiện được sự bị động trong tham mưu, tăng khả năng linh hoạt trong xử lý công việc, giúp công tác kiểm tra, xử lý văn bản trên địa bàn tỉnh đạt được những kết quả tích cực trong thời gian tới.

Công tác kiểm tra, xử lý văn bản trên địa bàn tỉnh thời gian qua đã được các cấp, ngành quan tâm chỉ đạo, thực hiện và đã đạt được những kết quả nhất định. Trong thời gian tới, nếu có thể thực hiện được đồng bộ các giải pháp trên, thiết nghĩ sẽ cải thiện được hiệu quả của công tác kiểm tra, xử lý văn bản, nâng cao chất lượng của công tác xây dựng, ban hành, áp dụng và thi hành văn bản quy phạm pháp luật. Qua đó, góp phần nâng cao hiệu lực, hiệu quả của công cuộc cải cách thể chế để phát triển toàn diện về kinh tế - xã hội trên địa bàn tỉnh Quảng Bình.